

Ondernemingsplan Korenmolen Renkum

Opgesteld in opdracht van D. van der Wal

Drs. G.W. Metz
10-8-2012

Inhoudsopgave:

- 1) Achtergronden
- 2) Het belang voor Renkum
- 3) Rijksmonument
- 4) Renovatie
- 5) Doelstellingen
- 6) Jaarlijkse exploitatie
- 7) Organisatie
- 8) PR en promotie

1.

1. Achtergronden

De toepassingen van de windmolen, de “high-tech” van het verleden begint in ons land omstreeks 1300. Deze onmisbare en milieuvriendelijke krachtbron heeft eeuwenlang aan de basis van onze samenleving gestaan. Hij was het begin van de industrialisatie en maakte de lage helft van ons land leefbaar.

Zonder de poldermolens, sinds 1408, zou inmiddels iedereen noodgedwongen achter Amersfoort hebben gewoond. De windkorenmolens dienden vanaf het begin het brede algemeen belang, de voedselvoorziening van mens en dier.

Van de circa 10.000 windmolens rond 1850 zijn er nu nog ruim 1000 over, inmiddels het wereldwijd erkende beeldmerk van Nederland. Frankrijk heeft de Eiffeltoren, Italië de scheve toren van Pisa en Nederland heeft de windmolen, geen statisch maar een dynamisch object met een grote maatschappelijke en economische betekenis en verdienste. Als enige “antieke techniek” functioneert de molen, zij het op bescheiden wijze, zelfs nu nog in het huidige “computertijdperk”. Dat is iets om over na te denken en daar kan nog iets uit geleerd worden. De molen is een in de praktijk ontstane grotendeels houten machine met technische principes die in feite eeuwen onveranderd bleven! Dat zegt iets over de juistheid en de sterkte van de idee. Het is een machine waarin de toepassing van een variëteit aan houtsoorten doordacht heeft plaatsgevonden. Het is ook een machine waarvan het functioneren door eenvoudigweg aanschouwen door iedereen begrepen kan worden. De molen vertelt zijn eigen technische verhaal en velen zullen respect krijgen voor vroegere generaties die met bescheiden middelen tot het bouwen en gebruiken van een dergelijk machine wisten te komen.

De molen vertelt ook het verhaal dat ons dagelijks brood begint bij de boer op het land en dat graankorrels nog steeds eerst moeten worden vermalen voordat er brood te koop is. En dat al duizenden jaren over de hele wereld om die reden moet worden “gemalen”.

2. Het belang voor Renkum

Een herstelde molen in Renkum is lokaal / regionaal in het bijzonder van betekenis omdat:

1. daarmee een reeds lang levende wens in de Renkumse samenleving wordt gehonoreerd.
2. door de restauratie het dorpsbeeld sterk wordt verfraaid en verlevendigd, een weer draaiende molen is een symbool van nieuwe vitaliteit.
  - a. De Landelijke Molendag krijgt dan tevens in Renkum een impuls.
  - b. Bij Koninginnedag, nationale feestdagen, nationale rouw, Koninklijke huwelijken heeft de molen een functie d.m.v. de stand van de wieken en het optuigen met rood/wit/blauwe slingers, linten en vlaggetjes.
3. de historisch gezien redelijk gaaf gebleven omgeving een krachtige opwaardering krijgt.
4. er een herstel plaatsvindt van de oorlogsschade die het dorp destijds heeft opgelopen.
5. de gerestaureerde molen ongetwijfeld toeristen aantrekt.
6. het dus een zeer interessant project is in het kader van educatie, cultuur en historie.
7. de molen de nog enige resterende (koren)molen is in de gemeente Renkum en voor Renkum één van de weinige monumenten, die het verleden nog een gezicht kan geven.

3. Rijksmonument.

Eind vorige eeuw is door de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg onderzocht welke “molenrompen”, d.w.z. gedeeltelijk afgebroken windmolens nog als beschermd rijksmonument zouden moeten worden aangemerkt.

Dat resulteerde in een- in de jaren 1998-2000 gemaakte- inventarisatie met 4 categorieën: molens, incomplete molens, molenrompen en molenrestanten.

Het toen vastgestelde beleid hield in dat de categorie “incomplete molens” in principe met rijkssubsidie weer geheel bedrijfsvaardig zouden kunnen worden gemaakt. De Renkumse “molenromp” was gelukkig waard bevonden om als “incomplete molen” te worden benoemd en kreeg deze status als rijksmonument in 2004.

Het wachten was nu op het beschikbaar komen van rijkssubsidie. Om die tijd te overbruggen bleek het noodzakelijk vanwege lekkage direct een nieuwe noodkap te plaatsen. Voor rekening van de Gemeente Renkum werd deze in januari 2004 geplaatst. Hiermede heeft de gemeente in principe het belang van het behoud van de molen in ieder geval voor de duur van de wachtperiode tot de echte restauratiesubsidie erkend. En daarmee expliciet erkend dat t.z.t. een beroep bij de Gemeente Renkum op financiële hulp bij de eigenlijke restauratie gehonoreerd zou moeten worden.

4. Restauratie

De restauratiekosten zijn geraamd op 500.000 euro. Het bestek e.d. in deze is bekend bij de gemeente vanwege de reeds jaren geleden door B.& W. verleende monumentenvergunning. Volledigheidshalve is in de bijlagen bij dit rapport informatie hieromtrent opgenomen. Zoals reeds aangegeven zal de restauratie voor 450.000 euro gesubsidieerd worden door de diverse overheden, 50.000 euro zal door de initiatiefnemers van de renovatie zelf ingebracht moeten worden. Hieromtrent zullen concrete plannen ontwikkeld worden zodra de subsidietoezeggingen van overheidswege geconcretiseerd zijn. Reeds zijn er contacten gelegd met de heer During, die veel ervaring heeft in fondsenwerving. De heer During neemt ook zitting in de raad van advies (zie bij 8). Tevens zitten in de raad van advies ook de heren Pansier en Goedhart, ondernemers te Renkum. Ook zij kunnen een bijdrage leveren aan het opzetten en uitvoeren van de fondsenwerving.

5. Doelstellingen

Met de renovatie van de korenmolen wordt de realisatie van de volgende doelstellingen beoogd:

- 1) aantrekken toeristen en zodoende versterking van winkels/horeca in Renkum
- 2) het geven van educatie aan volwassenen en scholieren
- 3) het verzorgen van een assortiment Renkumse molenproducten
- 4) versterken van het imago van Renkum

Ad 1)

De gerestaureerde molen trekt ongetwijfeld toeristen aan, er is reeds een molenfietstocht (molen De Vlijt Wageningen – Korenmolen Renkum v.v.) uitgekomen n.a.v. het 150-jarig bestaan van de Renkumse Korenmolen en er zal voor verdere uitbreiding met meerdere fietstochten via andere molens b.v. Ede gezorgd worden.

Er zal aansluiting gezocht worden bij de werkgroep “Toerisme in Heelsum” (fiets- en wandelarrangement zie Unicumkrant nr.1 dec.2011).

Er is reeds aansluiting bij de Vereniging De Hollandsche Molen die na de restauratie zorg draagt voor landelijke P.R. en deskundige steun en adviezen geeft aan de leden. Zeker als de pont bij de Veerweg in de toekomst in bedrijf komt, valt toeristisch gezien de Betuwe binnen bereik van de Renkumse korenmolen.

In dit kader treedt tot de raad van advies toe de heer Dobbe, molenaar te Wageningen. Hij heeft hij een zeer goede staat van dienst opgebouwd als initiator/ organisator van tal van succesvolle activiteiten rond de Wageningse molen. Gebruikmakend van zijn expertise zullen diverse ludieke activiteiten opgestart worden.

Bij deze activiteiten zullen ook de horeca en de winkeliers van Renkum betrokken worden, waardoor er een win/win situatie ontstaat. De heren Pansier en Goedhart, leden van de raad van advies, worden bij de verdere uitwerking betrokken.

Om bovengenoemde punten te versterken en onder de aandacht van de burgers te brengen komt er ruimte beschikbaar om in te richten als ontvangstruimte, infobalie, expositieruimte, rustpunt voor fietsers, wandelaars, belangstellenden molen (tafel, stoeltjes, koffieapparaat, folders, boekjes en foto's molen, molenattributen en andere zaken om ten toon te stellen). Dit is dagelijks open te stellen, mits er een vrijwilliger aanwezig is (dit hoeft geen vrijwillige molenaar te zijn).

De molen wordt zoveel mogelijk in werking gesteld als aan de vereiste voorwaarden is voldaan (zoals weersomstandigheden, afspraken met de omgeving en buurt, aanwezigheid vrijwillige molenaar).

Ad 2)

Als de molen in werking is kunnen er groepen uitgenodigd worden om het proces te komen bekijken. Ook scholieren en hun docenten zijn zeer zeker welkom in het kader van educatie, cultuur en historie. Met de verdere uitwerking van dit projectgericht onderwijs zal mevrouw Hofs-Monnereau uit de raad van advies ons ter zijde staan.

Ad 3)

Na restauratie wordt het maalproces van graan naar meel gedemonstreerd zonder winst oogmerk; dit laatste is bij dit gehele project niet aan de orde. Ook de verkoop van boekjes en molenattributen heeft geen winst oogmerk. Diverse meelsoorten al of niet reeds verder behandeld tbv hun toepassing, zullen aan het publiek te koop worden aangeboden. Dit zal leiden tot een uniek en exclusief aanbod van Renkumse meelproducten, zoals diverse mixen om brood te bakken, pannenkoekenmeel en koek- en gebakmix. Ook zal er exclusief aan de bakkers in Renkum een meelvariant aangeboden worden zodat zij in staat zijn om echt Renkums brood te bakken.

Ad 4)

Na restauratie van de korenmolen is Renkum een gezichtbepalend monument rijker. Wij verwijzen verder naar hoofdstuk 2 waar reeds uitgebreid in gegaan is op de argumenten hieromtrent.

6. Exploitatie

Vooraf dient in deze paragraaf beklemtoond te worden dat de juridische eigendom van de Renkumse molen berust en zal blijven berusten bij de huidige eigenaar. De Stichting Exploitatie Renkumse Molen i.o. zal het gebruiksrecht van het voor de exploitatie noodzakelijke deel van de opstallen verwerven. De onderstaande exploitatiebegroting van de Stichting richt zich dus uitsluitend op de exploitatie

Uitgangspunt is een dusdanige jaarlijkse exploitatie dat de jaarlijkse kosten minimaal gedekt worden. Uitgangspunt is dat de molen selfsupporting is. De molen zal elke zaterdag draaien, op feestdagen en in de vakantietijd zullen er extra draaidagen zijn (uiteraard indien het weer het toestaat). Daarnaast wordt er in het kader van educatie indien gewenst ook op doordeweekse

dagen gedraaid. In totaliteit wordt er uitgegaan van **75 draaidagen**, welk getal mede bepaald is op basis van de ervaringen van de molen De Vlijt in Wageningen. Het aantal maaldagen zal daarbij 50 (67%) zijn.

Het aantal bezoekers per jaar wordt geschat op gemiddeld 2.000, welk aantal gebaseerd is op de bezoekersaantallen van molen De Vlijt in Wageningen. Naast deze bezoekersaantallen komen er bij De Vlijt ook nog gemiddeld 400 a 500 klanten per week in de winkel. Tevens werd ons medegedeeld dat molen De Vlijt ook diverse Renkumse schoolklassen op bezoek heeft gehad, na renovatie van de Renkumse molen zullen deze excursies in de eigen gemeente kunnen plaatsvinden.

Uitgaande van een omzet per dag van € 70,- en een bijdrage per bezoeker van € 0,50 is in overleg met de heer Dobbe, molenaar van De Vlijt te Wageningen, en de heer Keunen, oud medewerker monumentenzorg specialisatie molens, de volgende exploitatiebegroting opgesteld:

Jaarlijkse exploitatie

Activiteiten	begrote opbrengsten per jaar
Verkoop consumpties/souvenirs	2.750
Verwerken graan en verkoop meel	2.500
Donaties, vrienden van de molen 100 x € 10	1.000
Vrijwillige giften oa bij bezichtigingen/demonstraties	1.000

Totaal jaarlijkse inkomsten	7.250

Kosten

Onderhoud *)	1.000	
Gas/water/licht	500	
Kosten consumpties/souvenirs/grondstoffen	1.825	
Communicatie	100	
Lidmaatschappen	500	
Algemeen/verzekeringen	1.000	
Kostenvergoedingen vrijwilligers	500	
	-----	5.425
		<u>1.825</u>
Overschot te reserveren		=====

*) de post onderhoud is als volgt opgebouwd

Jaarlijks onderhoud incl voorziening voor 1 x 5 jaar verven	5.000
Subsidie rijk 60%	3.000
Subsidie provincie 20%	1.000

	4.000

Jaarlijkse kosten onderhoud	1.000

Jaarlijks overschot zal gereserveerd worden om reserves te krijgen. Nagestreefd wordt om minimaal de vaste jaarkosten als reservering aan te houden. Uitgaande van € 3.600 jaarlijkse vaste kosten zal een toereikende reservering in 2 jaar opgebouwd worden.

7. Organisatie

Eigenaar van de molen is de heer D. van der Wal. Hij is de aanvrager van de subsidies en degene die opdracht geeft voor de renovatie. Voor de exploitatie van de molen zal een onafhankelijke stichting opgericht worden, die los staat van de eigenaar en van zijn bedrijfsmatige activiteiten (Faunaland dierenwinkel). Hieromtrent is reeds contact gelegd met notaris dhr. J. Smit, Gen. Foulkesweg 11, 6703 BH te Wageningen. De stichting sluit een gebruiksovereenkomst met de eigenaar.

In het bestuur zullen zitting nemen:

Dhr. G.W Metz	voorzitter/secretaris
Mw. T. Jans	lid
Dhr. D. van der Wal	lid
Dhr. J.C. van Waveren	penningmeester

Tevens wordt er een raad van advies geïnstalleerd. De volgende personen hebben toegezegd zitting te nemen in de raad van advies:

Dhr. J.A.I.M. Dobbe, molenaar van “De Vlijt” te Wageningen
Dhr. G.H. Keunen, voorheen molen-deskundige Rijksdienst Monumentenzorg
Mw. J.E. Hofs-Monnereau, directeur basisonderwijs
Dhr. T. Pansier, ondernemer Plus supermarkt Dorpsstraat Renkum
Dhr. G.D. Goedhart, ondernemer Dorpsstraat Renkum
Dhr. R. During, MSc. Assistant Professor Universiteit Wageningen

Alle activiteiten zullen verricht worden door vrijwilligers. Er zullen geen beloningen uitgekeerd worden. Er zijn contacten gelegd met de vereniging De Hollandsche Molen en Het Gilde van Vrijwillige Molenaars afdeling Gelderland om ondersteuning te krijgen.

8. PR en promotie

De promotie van de Renkumse korenmolen zal oa. plaatsvinden via:

- de VVV (VVV reactiekrant), Geniet van De Gelderlander etc.
- aansluiting bij de werkgroep Toerisme in Heelsum
- de vereniging De Hollandsche Molen
- de winkeliers/winkeliersvereniging
- Free Publicity (oa. De Veluwepost, Hoog&Laag)
- organiseren van activiteiten
- de gemeente oa. in de gemeentegids en andere publicaties